Varnost občanov ne bo ogrožena!

Umestitev zaporov na območje bi pripomogla k dvigu varnosti v lokalnem okolju

O prednostih in morebitnih ovirah umestitve zaprtega tipa zapora v IOC Logatec, v stavbo, ki je bila še nedavno rezervirana za dom zdravja, smo se pogovarjali s strokovnjakom za varnost in predsednikom Sveta na Inštitutu za korporativne varnostne študije v Ljubljani, dr. Denisom Čaleto, ki je morebitno umestitev zapora komentiral in pojasnil predvsem s strokovnega vidika. Med ostalim je poudaril, da je umestitev take institucije lahko določena prednost in korist za delovanje in varnost lokalne skupnosti.

FOTO: OSEBNI ARHIV

Dr. Denis Čaleta, predsednik Sveta Inštituta za korporativne varnostne študije, je pojasnil, da bi umestitev državnih institucij, še posebno takega tipa, kot so institucije izvrševanja kazenskih sankcij, lahko za lokalno okolje predstavljala dodaten vidik varnosti.

Kaj bi morebitna umestitev zapora v IOC Zapolje pomenila za varnost širšega območja Logatca?
Umestitev državnih institucij, še posebno takega tipa, kot so institucije izvrševanja kazenskih sankcij, lahko za lokalno okolje predstavlja nek dodaten vidik varnosti. Država že skozi zakonsko regulativo predpiše ustrezne standarde varovanja teh institucij, ki seveda obsega tudi varovanje in stalno ocenjevanje varnostnih razmer v okolju, kjer deluje taka institucija. To dejansko pomeni, da so varnostna tveganja, katerim so izpostavljena lokalna okolja, lahko s tega stališča bolj obvladljiva.

Ali je kakršnakoli bojazen lokalnega prebivalstva upravičena?
Glede na dejstvo, da je načrtovana umestitev institucije za izvrševanje kazenskih sankcij znotraj IOC Zapolje, ki ni neposredno v centru mesta, s tega stališča ne vidim nekih negativnih dejavnikov vpliva na lokalno okolje. Seveda se vedno postavljajo različna mnenja in pričakovanja prebivalcev za vpeljavo določenih novosti v njihovo okolje. Zato je s strani občine in druge strokovne javnosti potrebno narediti vse, da bodo prebivalci dobili zadostno količino informacij, na podlagi katere se bodo lahko odločali o sprejemljivosti takega projekta.

Kaj bi za občino in občane to pomenilo z vidika razvoja gospodarstva in zaposlovanja?
Pomemben proces, ki se ga mora zavedati država, je, da je učinkovita resocializacija oseb, ki so storili kaznivo dejanje in bili za njega pravnomočno obsojeni, zelo pomemben proces. Ta proces je potrebno pogledati iz različnih zornih kotov finančnih stroškov, ki jih prinaša oskrba obsojencev, preprečevanje ponovitvenih dejanj in ponovna integracija teh oseb v normalno življenje ter drugi pomembni dejavniki. Eden izmed ključnih je tudi, da je delovanje take institucije lahko uspešno samo, če temelji na ustreznem partnerstvu med državo in lokalno skupnostjo, kjer je institucija za izvrševanje kazenskih sankcij tudi umeščena. Seveda se ugodnosti, ki jih v tem procesu ima lokalna skupnost, zrcalijo predvsem skozi določene zaposlitve, ki jih zagotovi lokalno okolje, dobavo produktov in storitev za delovanje zapora in nenazadnje vložki države v razvoj infrastrukture v lokalni skupnosti. Če lahko povlečemo vzporednico z vojaškimi bazami ali vojašnicami, ki so bile stacionirane v različnih lokalnih okoljih, in verjetno zaradi svoje dejavnosti z vplivi bolj posegajo v lokalno okolje, vidimo, da se je lokalno okolje zelo zavzemalo za ohranitev teh institucij v njihovem okolju. Ocenjeno je bilo, da bi bile posledice izpada dohodka in drugih učinkov, ki so jih bile deležne lokalne skupnosti, daleč večji kot koristi od tega, da se taka institucija umakne iz lokalnega okolja.

Kakšne so izkušnje s koprskimi zapori, ki so umeščeni praktično v neposredno bližino nakupovalnega središča?
Mislim, da je koprski zapor eden izmed najmodernejših ne samo v Sloveniji, temveč tudi v širši regiji. S tega stališča je bila izgradnja tega zapora zelo dobro sprejeta, tako v strokovni javnosti kakor tudi med samimi zaporniki, ki imajo normalne pogoje za prestajanje predvidenih kazni. Z umestitvijo zapora Koper ni izgubil na nivoju varnosti lokalne skupnosti. Lansko leto je Koper celo prejel prestižno nagrado »Slovenian Grand Corporate Security Award« v kategoriji najbolj varno mesto v Sloveniji. S tega stališča bi lahko ocenili, da je lahko tudi umestitev take institucije v lokalno okolje delno pripomogla k boljšim varnostnim procesom in s tem k dvigu varnosti v lokalnem okolju.

Ali je znan tudi kakšen primer iz tujine?

Če pogledamo v države, ki imajo proces prestajanja kazenskih sankcij in resocializacijo zapornikov nazaj v družbo urejeno na višjem nivoju, kot je to v naši državi, lahko ugotovimo, da je umestitev takih institucij v lokalna okolja in predvsem učinkovito partnerstvo med državnimi institucijami in lokalno skupnostjo ključ za uspešen proces, ki vsem vpletenim prinaša učinkovite vplive.
V tem seveda prednjačijo Skandinavske države, Nemčija, Nizozemska, in še bi lahko naštevali. Seveda imamo tudi druge primere, kjer so državne kaznilnice neustrezno lokacijsko umeščene in s svojimi pogoji daleč od potrebnih standardov. V vedno večji meri država na temelju javno-zasebnega partnerstva upravljanje teh institucij predaja v zasebno upravljanje. Še enkrat pa bi želel poudariti, da je ključ do uspeha ravno ta raven sodelovanja med okoljem umestitve take institucije in državo ali drugim upravljavcem.

Kako se opravlja nadzor nad zaporniki? Ali se ti lahko prosto sprehajajo po okolici?
Vsaka institucija za prestajanje kazenskih sankcij, ali če hočete zapor, ima zelo jasno predpisane varnostne, gradbene in druge tehnično-infrastrukturne standarde, ki morajo biti zagotovljeni za ustrezno varovanje. Osebe, ki prestajajo kazen zapora, pa so razporejene v tisti sektor institucije, ki zagotavlja, da oseba to kazen ustrezno prestane. Seveda so ti varnostni ukrepi odvisni od višine kazni in ocene ogroženosti za posameznega zapornika. Na to pa imata pomemben vpliv tudi teža storjenega dejanja in možna begosumnost, ki zahtevata dodatne varnostne ukrepe za zadržanje te osebe znotraj institucije. Osebe, ki so obsojene za lažja kazniva dejanja, skozi proces resocializacije svojo kazen prestajajo na bolj prožen in odprt način.
V novejši praksi imamo tudi primere prestajanja kazni čez vikend in podobne pristope, ki omogočajo zaporniku nemoteno opravljanje dela, na drugi strani pa vseeno od njega zahtevajo sprejemanje določene kazni za svoja dejanja. Taki primeri so popolnoma nemoteči za lokalno okolje in ne povzročajo nobenih dodatnih tveganj. Težji primeri zapornikov pa se nahajajo v zaprtem tipu zapornega režima, ki jim ne omogoča izhodov in interakcije oz. vpliva na lokalno okolje.

Kakšno pa je vaše osebno stališče do omenjene umestitve?
V tem konkretnem primeru je pomembno samo to, da vsi pristojni organi na lokalni in državni ravni ter strokovna javnost podajo zadosti informacij, ki bodo omogočile prebivalcem spoznati, da je umestitev take institucije lahko določena prednost in korist za delovanje ter nenazadnje varnost lokalne skupnosti.

•Blanka Markovič Kocen